

הפמיניסטיות לא אהבו את זה

כשהביסאי בני תורתי

מסביר כי הגזק מסמל

מערכת יחסים הרומה

לאנשה בסרט תורתי - הן

כעסות

סרט קצר יכול להיות סיפור, הבעתיעמדה, הצהרה או פשוט סיפור בררך קולנועית, עם שפה אסתטית, סיגנון, אווירה, הומור ואף מסר.

כזה הוא סרטו הקצר של בני תורתי וכל בני משפחתו - יוננס. סרט שכבר קיבל פרס על תסריטו מהקן עלשים עליה שגריר, תמיכה ממשרד התעשייה והמיסחר, עזרה מיצחק קול וחבר-גלם מן האוניברסיטה.

על המסך מופיעים, כזה אחר זה, שמות כל בני-משפחת תורתי. זהו סרט מיספחתי, ויותר מזה זהו סרט שכונתי, ואולי כזה טמון חלק מקיסמו דרכי. אך אותנטי, כמו חוף ג'באלייה הנטוש המלא בגרוטאות עד שהוא נראה כמו ציור קונסטפאל.

הביסאי, בני תורתי, ילידי-השכונה, עשה את הסרט עם חבריו, בנייהם המפיק, גוריאל (צ"ר ריץ) קסביאן, שעזר לו לאסוף 10,000 דולר (כולל התרומות שקיבל בסך 5000 דולר). עברו איתו גם יזעזעתי, דליה, עדנה ואלחנן תורתי, ארבעת אחיו של בני - (את מי אפשר לטטרר אם לא את המיטפה שלך? - מתוודה בני), והזררים, כמובן.

ומה הם עשו? - אמא הכינה אוכל למשך שמונת ימיהסרטה, ואבא היה הג'וקאי. ומה זה אומר בסרט יוצאדופן זה, כשצריך לצלם ג'וק אחד או שניים, צריך היה להיעזר ב-200 סטאי-סיסטם כאלה, בקיצור 200 ג'וקים.

ובולם יזעזעם שכניישראל אינם רואים בג'וקים חיות-שעשועים, אחרת לא היו ממצייאם כל-כך רבה קטליחרקים. אפשר להבין כמה היה קשה למצוא מתנרב שיסכים לאסוף ג'וקים, כמו שאוספים פרפרים, למשל. מה עוד שהג'וקים אינם רגילים להצטלם, וקצת קשה לומר להם לאיזה כיוון ללכת.

או מה עושים? - הרי הסיפור של יוננס, למי שטרם שמע עלי, הוא על בחור קצת מפגנר, שהחברה רואה בו משהו ברומה לג'וק, עד שיום אחד הוא מפתח יחסי אהבה וידידות עם ג'וק אמיתי. אבל החברה צוחקת לו, ובידי גסה קוטלת את הציור החי היחיד שמקיים איתו קשר. -המעניין היה שאבא התנרב להביא את הג'וקים, אבל אף אחד לא העז להתקרב אליהם. כולם נגעלו מהם, מספר בני. רק ברך, שמשחק את יוננס, ממש כמו כסיפור, היה היחיד שהתקרב אליהם.

ואיך מצלמים אותם? - גילינו שספריי, שנועד לניקוי מצלמה, גורם להם להקפאה מסוימת, מעין סימום לזמן מה, ואז אפשר היה לצלם. ממש צער בעלי-חיים, האם הם מתים? לא, אומר תורתי, הם מתאוששים וחוזרים להיות ג'וקים. מה שקשה לומר על בני-אדם. מרדע לא אהבות הפמיניסטיות את יוננס? - תורתי מסביר כי מערכת-היחסים, שנוצרת בין יוננס, הטיפוס הנירחה על-ידי החברה, לג'וק, שהיא קשר סימלי בחוש, ומשחק איתו קיימה ואחורה, היא דוגמה למערכת-היחסים בין גבר לאשה בסרט תורתי, כשהאשה מונעת ונשלטת לחלוטין על-ידי הגבר. הכוונה היתה, אומנם, במובן הצינטי, אומר תורתי, אבל כמה ידידות נפגעו מאד מן ההשוואה.

תורתי

חובה לראות:

תל-אביב: התנוח מעבר לפניה. זאן דה פלורם. ססאל נאקס. הקיסר האחרון. מלאכים בשמי ברלין. סנדל הדבורים. סרט מתוק. **ירושלים:** הקיסר האחרון. סנדל הדבורים. **חיפה:** זאן דה פלורם. הקיסר האחרון.

תל-אביב

*** תיקווה ותהילה (דיונוף, ברי-סויה, מוצג ב-באורל, חיפה) - המילחמה כחזיה מציגה ררך עיניו של ילד, ג'ון בורמן הקסן, כשנשאר בעורף עם אמו, הודותיו וסבו בימי הבלוי של מילחמת-העולם השנייה.

עדנה סיינר

הגיבור הוא המילחמה - אבל איפה המוסר?

הוא נמצא בלב הקרב, אם זה גורם לו הנאה כלשהי, וישכח לרגע שמדובר בסרט שבו העלילה בענעם אינה קיימת, והי-דמויות, במיקרה הטוב, הן רופפות ביותר. מה שחמור ביותר הוא הניסיון למכור גיבורים, כאשר אין מאחוריהם שום גיבוי מוסרי, שיצדיק את גבורתם, והם עוד מקוננים על כך שאין הם מקבלים את התמיכה הנפשית הדרושה מן העורך שמתנגד למילחמה. סרט אותנטי, אך לוקה בחוסר עמדה מוסרית.

כך מוכרים גיבורים

זעקת הנשרים (תל-אביב, תל-אביב, ארצות-הברית) - המסר הי-עיקרי של הסרט הוא שהמילחמה היא גהינום. זאת ועוד, שהיא גהי-נום לגברים. ומעל לכל, שהיא מונקציה בפני עצמה, שאין צורך לפשפש במניעיה. צריך רק להשתדל לעבור אותה בשלום, אם המפקדים הכושלים, שהם מסוכנים אף מן האוייב, לא יפילו אותך חלל קודם לכן.

העלילה מתרחשת בשנת 1969. יחידה אמריקאית צריכה לכבוש גיבעה בוויאט-נאם. השחורים מתעמתים עם הלבנים. כולם יחד מתעלמים בכלל מן העובדה שהם נמצאים בארץ זרה, ומתנהגים כאילו רק יצאו למירפסת של ארצות-הברית, כדי להמשיך את הויכוחים שהיו להם בבית. עד אשר הם ניגשים למלאכת-הכיבוש עצמה, ושם הם כבר מבינים שהם הושלכו לאותו קר-ציועות וההבדל ביניהם הוא קטן מכפי שהורגלו לחשוב.

הקרב עצמו מזכיר להפליא את קרבות מילחמת-העולם, עם חפירות ובוץ למכביר. האויב הוא אלמוני, אבל אפילו אותו רואים יותר מאשר את המיקוד הגבוה, שנוכחותו באה לידי ביטוי רק בהוראות האוויליות שבוקעות ממכשיר-הקשר, ומפאסלות כדוגמת טיווח חיל-האוויר האמריקאי על חייליו שלו.

כל זה עושה רושם אמיתי ומשכנע מאוד. הצופה מרגיש כי

דיק שאון וואלרי פריין - נסיכה בלי שמיכה

טעם וללא צורך - עד כדי כך שלפעמים ינסה הצופה להתעמק בסימליותה של תנועה מורכבת ורבת-משמעות כדי לגלות, בסופו של דבר, שגונס פשוט לא ידעה מה לעשות עם עצמה. ובזמן שפס-הקול משמעו שיר, היא השתעשעה עם המצלמה. דיק שאון וואלרי פריין מספקים קאריקטורה גסה של העלו-קה ההוליוודית המצויה, סוכן-האמנים ואשתו, אבל הם לפי-חות מתאמצים עשה שאלי שידי, בתפקיד הנסיכה, טום סק-ריט כאביה, והשאיר לא יודעים כל-כך מה לעשות עם עצמם.

נסיכה חסרת רמה

הנסיכה מבוורלי הילס (ריי-חן ותכלה, תל-אביב, ארצות-הברית) - אין עם שלא המציא אנדה על נסיכה מפונקת ההופכת לשיחיה

חרומה עד שהיא לומדת להעריך את מה שיש לה. הוליווד כבר המציאה לעצמה עשרות אנדות כאלה, עכשיו יש לה עוד אחת. הנסיכה הנוכחית היא יורשת מבוורלי-הילס, שיורדת לחיי אביה האלמן בהתנהגותה משולחת-הרסן, עד אשר באה הפיה הטובה ומשליכה אותה אל הרחוב, לכהן כעוזרת-בית אצל סוכן-אמנים מגוחך ואשתו החסכנית. ילדת-השמות מתקור-ממת נגד התעללות שכזו, אבל עד מהרה היא לומדת לסתום את הפה ולהבין שאמריקה בנויה מאלה שיש להם, ואלה שאין להם.

בן לילה אפשר להיזרק מצד אחד של המיתר אל השני, ומי שרוצה להישרד בעולם מעמדי זה מוטב לו ללמוד את הנימוסים המתאימים למעמד החברתי שבתוכו הוא נתון. זאת, לפחות, עד אשר תתרצה הפיה הטובה, תשתכנע שקור-בה למד את הלקח, ותחזיר אותו לרולס-רויס של אבא-לה. יתכן שיש ברעיון הבסיסי חומר לקומדיה משעשעת, אבל ניצולו כן הוא כה קלוש עד שרק האפשרויות הבאנאליות ביותר של אנדתי-קסימים זו ניכנסות לשימוש מוגבל. הבימוי של אמי גונס מצטיין בחוסר-השראה, בדימויו עני, ובקצב רפה במיוחד, שהוא המיד אסון למצחיקון. מרגיזה במיוחד נטייתה של הבימאית להזיז מצלמות ללא

מייקל קיין ופיטר בויל - עיף ונמוח

פילדס. ושוב זה עצוב. מי שהיתה כה נחמדה ומלאת ישר פנימי בנורמה ריי, נראית כאן כגורסה לא-מומרת של דודיס דיי בסתיו-חייה. היא פשוט קנישה מדי בכדי לשחק פסבדרי קיובצניקית מתוקה ונקייה מרבב.

וכאמור, זו צריכה להיות פארודיה ניצחת על תאוות-הממון ההוליוודית ועל אובדן-האמון שבאהבה ומשבר-האמונה של האדם. במצחיקון זה צריך להצחיק - אבל זה דווקא לא.

בנפתולי הכניעה המייגעת

אני נכנע, אני נכנעת (אורלן, תל-אביב, ארצות-הברית) - בור-ליהילס עשויה לספק חומר לא-אנזב למעיין של מצחיקונים מב-

ריקים, אכזריים וסארקסטיים מאין כמותם. הרי כל טיפוס שפוח דלת לחלבן הוא קאריקטורה בפני עצמה. אבל גרי בלסון, מי שכתב את התסריט בחוסר-השראה מוחלט, וביים אותו ביד כבדה ומסורבלת, לא הצליח ליצור מצחיקון מבריק. יתכן שהאשמה היא בכישרונו התלוי על בלימה - גם כשהוא מתחיל לא רע, הוא מצליח לקלקל את ההמשך, כשהוא מפתח כל תפנית לתעלות צפויות מראש. ובאין הפתעה אין גם צחוק - זהו חוק קבוע.

זו אמורה להיות קומדיה רומאנטית עם הפיי-אנד מובטח, שנושאה זוג שעומד להיפגש, ולהיפגש שוב. את סופר-המותחנים המצליח, שכל גרושה מרוקנת את כיסיו אחת לכמה שנים, אבל תנובתו הספרותית מצליחה כל-כך שהוא מתאושש על נקלה, מגלם מייקל קיין.

הוא מזדקן, נמוח משתייה מופרזת, והקסם בעיניו הדלווחות מתחיל לדחות עם השנים. זהו תפקידו הגרוע מה שנים של שחקן שהיה פעם מעולה, וכמה כואב להיזכר במישחקי רצח או בתיק איפקרס למראתו כן.

את התפקיד הנשי של דיאן פילגריס, ציירת דלפונית החיה על חשבון עורך-דין חלקלק ודוחה כמדונה, מגלמת סאלי